

Třída přesnosti

1. Proud v měřeném obvodu se pohybuje v rozmezí od 0 do 3 A. Potřebujeme ho změřit s chybou ± 10 mA. Jaká je minimální podmínka na třídu přesnosti ampérmetru, který potřebujeme?

$$P = \frac{\Delta}{R} 100 = \frac{\sqrt{3}\sigma_B}{R} 100 = \frac{\sqrt{3} \cdot 0.01 \text{ A}}{3 \text{ A}} = 0.57 \Rightarrow P = 0.5$$

2. Přesnost digitálního voltmetru s třímístným displejem na rozsahu střídavého napětí 0 – 10 V uvedená výrobcem je $\pm (1\% + 4)$. Přístroj nám ukázal hodnotu napětí 8.77 V. Jaká bude systematická chyba (neurčitost typu B) této hodnoty?

$$\varepsilon_U = (8.77 \times 0.01 + 4 \times 0.01) \text{ V} = 0.13 \text{ V}$$

$$\sigma_B = \frac{\varepsilon_U}{\sqrt{3}} = 0.074 \text{ V}$$

$$U = (8.77 \pm 0.07) \text{ V}$$

Systematická chyba – Metex M-3270D

$(32.1 \pm 0.4) \Omega$

Function	Range	Resolution	Accuracy	Test Current	Overload Protection
Resistance	400 Ω	0.1 Ω	$\pm 0.8\% \pm 4$ digits	< 0.7mA	500V rms
	4 k Ω	1 Ω	$\pm 0.8\% \pm 2$ digits	< 0.13mA	
	40 k Ω	10 Ω		< 13uA	
	400 k Ω	100 Ω		< 1.3uA	
	4 M Ω	1 k Ω	$\pm 1.0\% \pm 4$ digits	< 0.13uA	
40 M Ω	10 k Ω	$\pm 1.5\% \pm 5$ digits			
Diode	Range	Resolution	Accuracy	Test Current	Overload Protection
	4V	1mV	$\pm 2.0\% \pm 4$ digits	1mA approx	500V rms
Continuity	Range	Resolution	Accuracy	Continuity Beeper	Overload Protection
	400 Ω	0.1 Ω	< approx. 50 Ω	< 2.0mA	500V rms

naměřená hodnota:

$$R = 32.1 \Omega$$

maximální chyba:

$$\varepsilon_R = (32.1 \times 0.008 + 4 \times 0.1) \Omega = 0.66 \Omega$$

systematická chyba:

$$\sigma_B = \frac{\varepsilon_R}{\sqrt{3}} = 0.38 \Omega$$

Systematic error – UNI-T UT71B

$(32.4 \pm 0.2) \Omega$

UNI-T®

Model UT71A/B: OPERATING MANUAL

E. Resistance

Range	Resolution	Accuracy		Overload Protection
		UT71A	UT71B	
200 Ω	0.01 Ω	$\pm(0.5\%+20)$ +test leads open circuit value	$\pm(0.4\%+20)$ +test leads open circuit value	1000V
2k Ω	0.0001k Ω	$\pm(0.5\%+20)$	$\pm(0.4\%+20)$	
20k Ω	0.001k Ω	$\pm(1\%+20)$	$\pm(0.8\%+20)$	
200k Ω	0.01k Ω	$\pm(1\%+40)$	$\pm(1\%+40)$	
2M Ω	0.0001M Ω	$\pm(1.5\%+40)$	$\pm(1.5\%+40)$	
20M Ω	0.001M Ω			

F. Continuity Test

Range	Resolution	Overload Protection
•••)	0.01 Ω	1000V

Remarks:

- Open circuit voltage approximate -1.2V.
- The buzzer does not sound when the test resistance is $> 60\Omega$.
- The beeper comes on continuously for open conditions, that is test resistance is $\leq 40\Omega$.

naměřená hodnota: $R = 32.36 \Omega$

maximální chyba: $\varepsilon_R = (32.36 \times 0.004 + 20 \times 0.01) \Omega = 0.33 \Omega$

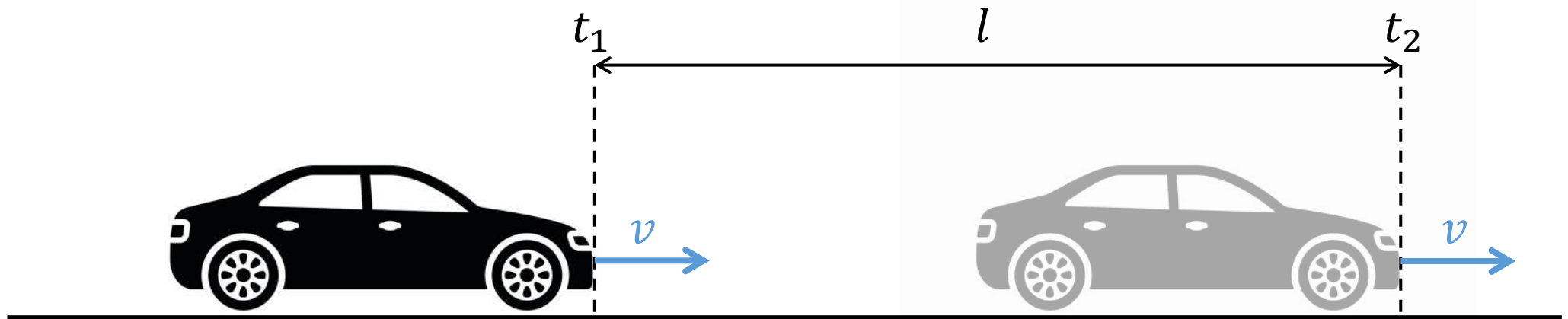
systematická chyba: $\sigma_B = \frac{\varepsilon_R}{\sqrt{3}} = 0.19 \Omega$

Maximální chyba

3. Jak závisí přesnost úsekového měření rychlosti aut na přesnosti měření času pomocí stopek používaných v kamerách?

Počítejte s následujícími hodnotami: rychlost 100 km/h, délka měřeného úseku 100 m s maximální chybou 1 m, přesnost měření času (a) 0.1 s, (b) 0.01 s.

$$v = \frac{l}{\Delta t} \quad \text{kde } \Delta t = t_2 - t_1 \quad \varepsilon_{\Delta t} = \varepsilon_{t_1} + \varepsilon_{t_2} = 2\varepsilon_t$$

relativní maximální chyba rychlosti:
$$\frac{\varepsilon_v}{v} = \frac{\varepsilon_l}{l} + \frac{\varepsilon_{\Delta t}}{\Delta t} = \frac{\varepsilon_l}{l} + \frac{2\varepsilon_t}{l} v$$

absolutní maximální chyba rychlosti:
$$\varepsilon_v = \frac{\varepsilon_l}{l} v + \frac{2\varepsilon_t}{l} v^2 \quad \Rightarrow \quad \begin{array}{l} \text{(a) } \varepsilon_v = 6.6 \text{ km/h} \\ \text{(b) } \varepsilon_v = 1.6 \text{ km/h} \end{array}$$

Maximální chyba

4. Hustota vzorku se při studovaném efektu mění o 10 %. Měříme vzorek o výchozí hustotě 7874 kg m^{-3} . Hustotu měříme Archimedovou metodou, tj. vážením ve vodě a na vzduchu při pokojové teplotě. Jaká musí být minimální přesnost měření hmotnosti (maximální relativní nejistota) aby bylo možné daný efekt spolehlivě detekovat?

$$m_1 = \rho \cdot V \quad m_2 = (\rho - \rho_v) \cdot V \quad \Rightarrow \rho = \frac{m_1}{m_1 - m_2} \rho_v \quad m_2 = \frac{\rho - \rho_v}{\rho} m_1$$

$$\frac{\varepsilon_\rho}{\rho} = \frac{\varepsilon_{m_1}}{m_1} + \frac{\varepsilon_{m_1 - m_2}}{m_1 - m_2} = \frac{\varepsilon_{m_1}}{m_1} + \frac{2\varepsilon_m}{m_1} \frac{\rho}{\rho_v} = \frac{\varepsilon_m}{m_1} \left(1 + 2 \frac{\rho}{\rho_v} \right)$$

maximální relativní chyba vážení na vzduchu

$$\eta_{m_1} = \eta_\rho \left(1 + 2 \frac{\rho}{\rho_v} \right)^{-1} = 0.6\%$$

maximální relativní chyba vážení ve vodě*

$$\eta_{m_2} = \frac{\varepsilon_m}{m_2} = \frac{\varepsilon_m}{m_1} \frac{\rho}{\rho - \rho_v} = \eta_\rho \frac{\rho}{\rho - \rho_v} \left(1 + 2 \frac{\rho}{\rho_v} \right)^{-1} = 0.7\%$$